

شناسایی جهشهای موجود در ژن کاندیدای کاتپسین L و ارتباط آن با خصوصیات رشد

میگوی سفید ببری (*Penaeus monodon*) به روش PCR-RFLP

رضا نهاوندی^۱، مسعود صیدگر^۲، آرش جوانمرد^۳، مهدی مقیم^۴

۱- بخش تحقیقات علوم دامی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان اصفهان- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، اصفهان، ایران

۲- مرکز تحقیقات آرتیمیای کشور- موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

۳- دانشگاه تبریز - دانشکده کشاورزی- گروه علوم دامی

۴- پژوهشکده اکولوژی دریای خزر- موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور- سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

نویسنده مسئول: دکتر رضا نهاوندی

RezaNahavandi91@gmail.com

چکیده

امروزه محورهای تحقیقات در زمینه پرورش میگو، عمدتاً بر روی شناسایی بیماریهای متداول با روشهای مولکولی متمرکز شده و شناخت معماری ژنتیکی صفات تولیدی و خصوصیات رشد در اولویت بعدی می باشد. به هرحال، اهداف برنامه های اصلاح نژادی مطلوب بیشتر، باید تاکید بر افزایش عملکرد رشدی ضمن ابقا مقاومت ژنتیکی به بیماریها باشد. در این راستا، هدف از این مطالعه شناسایی چند شکلیهای نوکلئوتیدی موجود در ناحیه ای از ژن کاتپسین L در میگوی ببری و ارتباط آن با صفت رشد است. به این منظور، در گام اول در مجموع ۶۵ میگوی ماده به مدت سه ماه مورد رکوردبرداری صفات رشد (وزن زنده بدن، طول کل و عرض بدن) - به طور هفتگی انجام شد و در گام بعدی، با استفاده از نشانگر PCR-RFLP قطعه بطول ۷۷۷ جفت بازی از ناحیه اینترون ژن کاتپسین (CTSL) توسط واکنش زنجیره ای پلی مرز تکثیر و متعاقباً با آنزیم برشی *PvuII* هضم آنزیمی شد. نتایج تحقیق حاضر وجود جهش (C681G) در ناحیه اینترون شماره ۳ را ثابت کرد. بعلاوه، این جهش ایجاد کننده سه ژنوتیپ و دو آلل وحشی (G571 و ۲۰۴ جفت باز)، ال جهش یافته C (۷۷۷ جفت باز) بود. بطوریکه فروانی ژنوتیپهای مشاهده شده به ترتیب ۰/۷۷، ۰/۱۷ و ۰/۰۶ بود. نتایج تجزیه واریانس بین ژنوتیپ ها و رکوردهای رشد موجود پس از آزمون نرمالیتی و آزمون میانگینها نشان داد که ژنوتیپ GG در سطح یک درصد خصوصیات رشدی بالاتری را نسبت به ژنوتیپهای دیگر دارد. شاید بتوان از نتایج تحقیق حاضر در جهت تدوین برنامه های اصلاح نژادی و پرورش میگو استفاده کرد.

لغات کلیدی: *Penaeus monodon*، کاتپسین L، صفت رشد، چند شکلی، PCR-RFLP

مقدمه

میگوی ببری (*Penaeus monodon*)، سخت پوست دریایی است که به منظور تأمین غذا بویژه در کشورهای آسیای جنوب شرقی مانند مالزی، تایلند، اندونزی و فیلیپین بطور وسیعی پرورش داده می‌شود (FAO, 2010). تولید آبی‌پروری این گونه که در کشور مالزی ۱۳۵۰۳۳۱ تن تخمین زده می‌شود که در آمدی معادل ۴۳۵/۳۵ میلیون دلار را عاید این کشور می‌کند. در این راستا سازمان شیلات کشور مالزی برای پرورش متراکم آن برنامه‌ریزی‌های متعددی انجام داده است (Azliya 2009). امروز محورهای تحقیقات در زمینه پرورش میگو، بر روی شناسایی بیماری‌های متداول با روش‌های مولکولی متمرکز شده و شناخت معماری ژنتیکی صفات تولیدی و خصوصیات رشد در اولویت نبوده است. در حالیکه، اهداف برنامه‌های اصلاح نژادی بیشتر، تاکید بر افزایش عملکرد رشدی ضمن ایقا مقاومت ژنتیکی به بیماریها را دارد.

در مورد سهم فراسنجه‌های محیطی و ژنتیکی موثر و ضرایب وراثت پذیری خصوصیات رشد در این میگو، اطلاعات محدودی وجود دارد. بررسی صفات رشد و خصوصیات بیومتریک به دلیل اندازه‌گیری آسان بودن می‌تواند ابزار مقدماتی برای ارزیابی پتانسیل ژنتیکی در میگو محسوب شود (Bindhu Paul, 2000; Nahavandi, 2010). چرا که در یک سن پرورشی معین در محیط یکسان، تنوع در خصوصیات فنوتیپی می‌تواند غیر مستقیم حکایت از تنوع ژنتیکی مولدین باشد.

بااین وجود، به‌گزینی بر اساس فنوتیپ محدودیتهای زیادی از بروز خطا در رکوردبرداری، فقدان اطلاعات شجره نامه و تاثیر عوامل محیطی مثل آب و هوا، تغذیه و سیستم مدیریتی را دارد. (Hertzel *et al.*, 1997). انتخاب براساس فنوتیپ به دلیل آثاری که عوامل محیطی روی صفت اندازه‌گیری شده دارند و نیز توارث صفات چند ژنی، اثر متقابل بین ژنها دریک لوکوس (غالب) و بین لوکوسهای مختلف (اپیستازی) با کاهش سودمندی روبروست (Benzie *et al.*, 1996).

شناخت ملکولی ژنهای که بزرگ اثر هستند ممکن است دیدگاه جدیدی برای بهبود ژنتیکی فراهم کند چرا که این دیدگاه می‌کوشد با پرده‌برداری از سیما و ساختار ژنها، نقش دقیق آنها را در تولید آبیان شناسائی و چگونگی تغییرات آنها را در سطح مولکولی بررسی نماید و امکان انتخاب به‌کمک نشانگر را امکانپذیر می‌کند. در این راستا نشانگر مولکولی عبارست از تفاوت در توالی نوکلئوتیدهای DNA که این تفاوت دارای توارث مندلی است این قطعه ویژه متعلق به ژن یا ژنهای است که بطور معنی‌داری در تنوع بین مولدین سهیم هستند و در نتیجه ممکن است بین قطعه ویژه‌ای که نتاج از والدین دریافت می‌نمایند و عملکرد نتاج یک ارتباط مشاهده شود. در نتیجه می‌توان نتاج را براساس قطعه کروموزومی که از والدین دریافت کرده‌اند انتخاب کرد (Le Boulay *et al.*, 1996). از بین ژنهای کانیدای مورد مطالعه در میگو، کاتپسین‌ها جزء خانواده آنزیم‌های پروتئولیتیک هستند که بصورت ذاتی دارای خاصیت لیزوزومی است. آنها گلیکوپروتئین‌هایی هستند که در pH اسیدی دارای بیشترین فعالیت ولی در

PH های قلیایی و یا خنثی فاقد فعالیت می باشند. وزن مولوکولی آنها از ۱۴ کیلو دالتون تا ۶۵۰ کیلو دالتون متغیر است. در ریبوزوم های متصل به غشا سنتز، به شبکه اندوپلاسمی و سپس به دستگاه گلژی منتقل میشود. انتقال نهایی آنها به لیزوزوم توسط رسپتور های تشخیص دهنده مانوز ۶ فسفات انجام میشود. نامگذاری کاتپسین در سال ۱۹۲۹ انجام شد و بر اساس اختصاصیت سوبسترای آنها به ۶ خانواده از کاتپسین A تا کاتپسین T طبقه بندی شدند. آنها از طریق شکستن پیوند پپتید میانی (اندوپپتیداز) و حذف آمینواسیدهای انتهایی (اگزوپپتیداز) باعث شکستن پروتئین ها میشوند. در بین کاتپسین ها نوع B و D نقش بیشتری در سرطان دارند بطوریکه نوع B یک تیول اندوپپتیداز و پپتیدیل اندوپپتیداز است و نوع D کربوکسی آسپاراتات پروتئیناز است. در این بین، کاتپسین L، یک اندوپپتیداز لیزوزومی که در بسیاری از سلول های یوکاریوتیک بیان می شود، عضوی از خانواده پروتئینازهای سیستمی شبه پاپائینی است. کاتپسین L، نقش مهمی در فرآوری آنتی ژن، تهاجم تومور و متاستاز، جذب مجدد استخوان، و واگذاری پروتئین های ترشحی و داخل سلولی درگیر در تنظیم رشد بازی می کند. کاتپسین یک پروتئاز لیزوزومی است که بعنوان سینگنالی مغزی مرتبط با افزایش تقسیم سلولی و رشد عمل می کند. ژن کد کننده این پروتئین، حاوی ۶ اگزون با طول های مختلف بصورت جفت ۱۷۹۲bp است (Le Boulay et al., 1996). با توجه به طیف وسیع مداخله های این ژن در مکانیزمهای حیاتی هدف مطالعه حاضر، در گام اول شناسایی چندشکلی نوکلئوتیدی در ناحیه ای از ژن CTSL در میگوی ببری *Penaeus monodon* و متعاقبا ارزیابی ارتباط ژنوتیپهای مشاهده شده با صفات رشد، وزن بدن و می باشد.

مواد و روشها

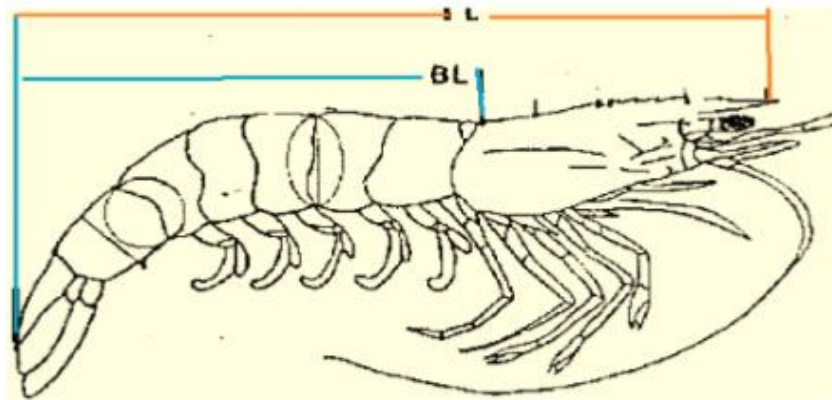
ماده آزمایشی و شرایط آزمایش

برای شروع آزمایش، تعدادی پست لارو ۱۰ روزه *Penaeus monodon* از مرکز تکثیر میگوی Confa Marine Products در شهر Penang کشور مالزی تهیه و به انستیتو تحقیقات علوم زیستی دانشگاه پوترا، منتقل شدند. شرایط پرورش لاروی ها با آب دریای مصنوعی با درجه شوری ۲۰ ppt تطابق داده شدند و به تانک پرورش رهاسازی شدند. همچنین آنها روزانه ۳-۴ بار غذایی شدند. درجه حرارت آب در دمای ۲۵ °C نگه داشته شد. دامنه نوسان اکسیژن محلول بین ۶/۱۴ و ۱۰/۴۷ میلی گرم در لیتر و مقدار pH در محدوده ۶/۱۱ تا ۸/۷۳ بود. مدت انجام کل آزمایش یکسال بین سالهای ۱۳۹۱-۱۳۹۰ بود.

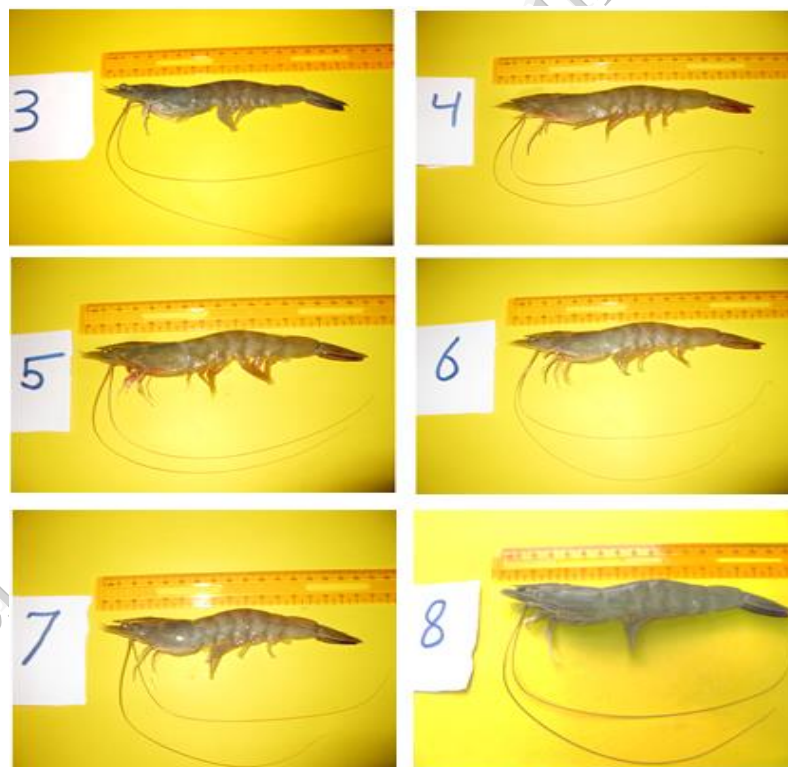
اندازه گیریهای فنوتیپی

بررسی خصوصیات رشد مانند وزن زنده بدن، طول کل و عرض بدن به مدت ۳ ماه - بطور هفتگی در ۶۵ میگوی ماده اندازه گیری شد. شکل بدن با روش Ttruss Network اندازه گیری شد (Lester et al., 1990; Lester and Pante, 1992).

نحوه اندازه‌گیری طول کل و عرض بدن در شکل ۱ نشان داده شده است. در این روش، طول کل (TL) از نوک روستروم تا تلسون، و عرض بدن (BL) از خط پشت چشمی تا کاراپاس تا نوک تلسون است. رکوردهای ثبت شده در برنامه اکسل انتقال و در آن ذخیره گردید.

شکل ۱- پارامترهای رشد مورد اندازه‌گیری شده بر اساس روش Truss Network

شکل ۲- نحوه قرار گرفتن میگوها برای اندازه‌گیری پارامترهای بیومتریک

مطالعه مولکولی

بعد از رکورد برداریهای فنوتیپی در شرایط یکسان، کلیه نمونه‌ها کدگذاری و با استفاده از فویل آلومنیومی بسته‌بندی و در فلاسک در مجاورت یخ نگه‌داری شدند. DNA ژنومی از ناحیه پاهای شنای میگوها به طور انفرادی با استفاده از دستورالعمل پیشنهادی کیت تجاری (Qiagen, USA) استخراج شد. آزمون کیفیت و کمیت DNA استخراج شده با محاسبه نسبت دانسیته نوری OD₂₆₀/OD₂₈₀ با استفاده از اسپکتروفتومتر ارزیابی شد.

توالی آغازگرهای انتخابی در این مطالعه از مقاله گزارش شده توسط Glenn *et al.* (1995) و توالی ثبت شده در بانک ژن جهانی با کد AY822073 اقتباس گردید. انتظار بر این بود که این آغازگرها ناحیه ای به طول تقریبی ۷۷۵bp از ژن CTSL تکثیر کنند.

شرایط تهیه محلول واکنش زنجیره‌ای پلی‌مرز با حجم کلی ۲۵ میکرولیتر شامل: ۲/۵ میکرولیتر بافر واکنش زنجیره‌ای پلی‌مرز (670 mM Tris-HCl pH 8.8, 160 mM (NH₄)₂SO₄, 0.1% mM Tween 20)، ۱/۵ میکرولیتر، ۲/۵ میکرولیتر از هر یک از dNTPs (۲ mM)، ۲ میکرولیتر از محلول ترکیبی هر دو الیگونوکلوئوتیدها (۵۰ نانوگرم از هر آغازگر) ۰/۵ میکرولیتر Taq DNA پلی‌مرز (۰/۳ واحد به ازای یک میکرولیتر). تکثیر واکنش زنجیره‌ای پلی‌مرز در یک دستگاه گرادیانت ترموسایکلر (BioRad, USA) مورد استفاده قرار گرفت.

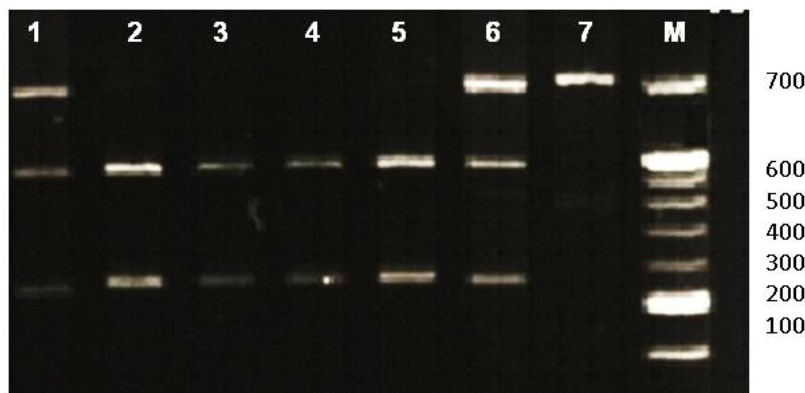
جزئیات برنامه سیکل حرارتی در دستگاه ترموسایکلر به قرار ذیل بود: دناتوراسیون اولیه در ۹۵ °C به مدت ۵ دقیقه، تعداد چرخه حرارتی کل ۳۵ دور با دمای واسرشت سازی و اتصال و تکثیر به ترتیب یک دقیقه در ۹۵ °C، ۴۵ ثانیه در ۵۷ °C، ۴۰ ثانیه در ۷۲ °C و تکثیر نهایی در ۷۲ °C به مدت ۵ دقیقه قرار گرفتند. محصولات واکنش زنجیره ای پلی‌مرز در ژل آگارز ۱٪ با برومید اتیدیوم رنگ آمیزی شدند. پس از اطمینان از تکثیر اختصاصی محصولات پی سی آر و بهبود کیفیت آنها مرحله دوم یعنی هضم آنزیمی صورت گرفت به منظور PCR-RFLP، محصولات واکنش زنجیره‌ای پلی‌مرز توسط آنزیم محدود کننده PvuII (۲ واحد در هر میکرولیتر) هضم شدند. محصولات حاصل از هضم آنزیمی روی ژل آگارز متافور ۴ درصد جدا شدند و مجدد با رنگ آمیزی برومید اتیدیوم قابل مشاهده شدند. ژنوتیپهای مشاهده شده به دقت یادداشت برداری و به همراه رکوردهای فنوتیپی قبلی وارد برنامه اکسل شدند.

تجزیه و تحلیل آماری

برای تجزیه و تحلیل داده ها ابتدا برای خصوصیات فنوتیپی، آزمونهای آماری لازم همانند تست نرمالیتی، آمار توصیفی محاسبه شد. برای داده های مولکولی ارزیابی شاخصهای مولکولی همانند فراوانی ژنوتیپی، الی، هتروزیگوتی و تعادل هاردی واینبرگ با نرم افزار PopGen32 (ver. 1.31) استفاده شد و در نهایت از تجزیه واریانس (GLM) برای مقایسه اثر سه ژنوتیپ مشاهده شده و آزمونهای میانگین Post hoc در سطح معنی داری ۱ یا ۵٪ استفاده شده و نمایش داده ها مجموع مربعات همراه با خطای معیار برای خروجی های نهایی استفاده شد.

نتایج و بحث

آمار توصیفی صفات فنوتیپی مورد اندازه گیری وجود واریانس و تنوع در معیارهای اندازه گیری را نشان داد با توجه به اینکه تنوع فنوتیپی برای بررسی های مولکولی آتی پیش شرط است خوشبختانه این تنوع انگیز ادامه آزمایش را توجیه پذیر نمود.

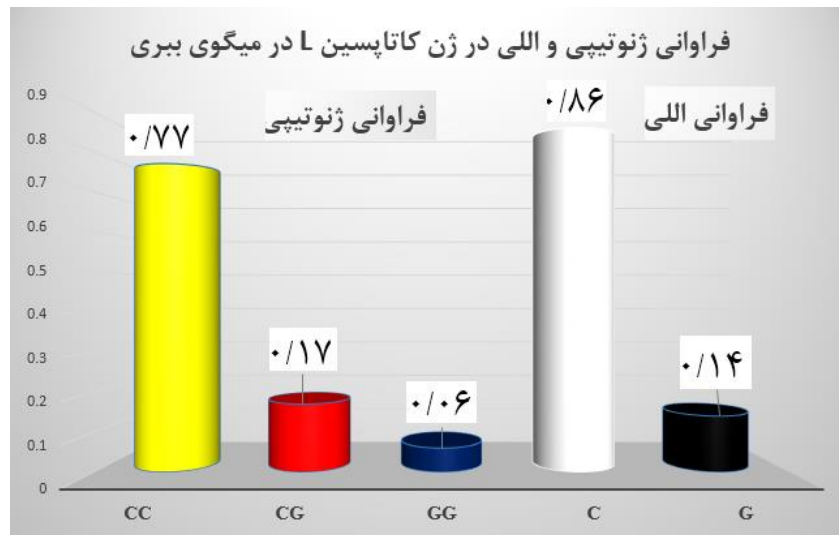

شکل ۳- ژنوتیپهای مشاهده شده بعد از انجام تکنیک PCR-RFLP در جمعیت میگوی ببری

چاهک شماره یک و شش ژنوتیپ هتروزیگوت (سه بانده)، چاهک دو الی پنج ژنوتیپ که در آن آنزیم برشی هر دو کروموزوم را بریده است و دو قطعه بانده را ایجاد کرده است و در نهایت چاهک شماره ۷ ژنوتیپ جهش یافته (یک بانده)

با استفاده از نشانگر PCR-RFLP قطعه بطول ۷۷۷ جفت بازی از ناحیه اینترون ژن کاتپسين (CTSL) توسط واکنش زنجیره پلی مرز تکثیر و متعاقباً با آنزیم برشی *PvuII* هضم شد. همانگونه که در شکل ۲ مشاهده می شود، وجود جهش تک نوکلئوتیدی در موقعیت ۶۸۱ (C681G) در ناحیه ژنی اینترون شماره سه ژن بودند. به عنوان تفسیر ژنوتیپهای مشاهده شده در روی ژل، چاهک شماره یک و شش ژنوتیپ هتروزیگوت (سه بانده)، چاهک دو الی پنج ژنوتیپ که در آن آنزیم برشی هر دو کروموزوم را بریده است و دو قطعه بانده را ایجاد کرده است و در نهایت چاهک شماره ۷ ژنوتیپ جهش یافته (یک بانده) که در آن در محل پالیندروم یک باز نوکلئوتیدی تغییر یافته و بدانجهت آنزیم قادر به شناسایی محل برش نیست، را می توان مشاهده کرد.

نتایج تحقیق حاضر وجود جهش (C681G) در ناحیه اینترون سه ایجاد کننده، سه ژنوتیپ و دو آلل وحشی (G (۵۷۱ و ۲۰۴ جفت باز)، الل جهش یافته C (۷۷۷ جفت باز) ثابت کرد بطوریکه فراوانی ژنوتیپهای مشاهده شده به ترتیب، ۰/۷۷، ۰/۱۷ و ۰/۰۶ بود. فراوانی اللی الل جهش یافت C ۰/۸۶ و G ۰/۱۴ محاسبه گردید.

شکل ۴- فراوانی ژنوتیپی و اللی مشاهده شده و محاسبه شده در ژن کاتاپسین (CTSL)

تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها یک ارتباط معنی داری بین ژنوتیپها و رکوردهای فنوتیپی را نشان داد (جدول ۱). بر اساس مطالعات پیشین، نشانگرهای DNA را می‌توان برای برنامه‌های پرورشی گونه‌های آبریان مورد استفاده قرار داد. اولین کاربردهای ژنتیکی فناوری‌های نشانگر DNA در آبی‌پروری در اواسط دهه ۱۹۹۰ گسترش یافت (Hulata, 2001). در سخت پوستان، نشان داده شده که ژن‌های کاندیدا با خصوصیات رشد انفرادی بررسی شد. (El Haj, 96; Chang *et al.*, 2001; Bocking *et al.*, 2002; Lyons *et al.*, 2007; Dentis and Jerry, 2007). در مجموع، ارزیابی چندشکلی ژنهای در سطح ژنوم و اعتبارسنجی نشانگرهای ژنتیکی صفات رشد برای طراحی یک سیستم به‌گزینی با کمک نشانگر (MAS) ضروری است. برنامه MAS در پرورش میگو می‌تواند بازده ژنتیکی را با افزایش صحت ارزیابی ژنتیکی، افزایش تراکم انتخابی، یا کاهش فواصل بین نسل‌ها افزایش دهد.

سناریوی مورد تحقیق در پژوهش حاضر زمانی قابل مقایسه با تحقیقات دیگر خواهد بود که ژن کاندیدای مورد مطالعه، ناحیه ژنی و آنزیم برشی و جمعیت مورد مطالعه یکی باشد تا منطق مقایسه و تکیه بر تفاوتها و اختلافات بوجود آید. متأسفانه مطالعات محدودی در زمینه تحقیقات مولکولی در میگو وجود دارد در جهت نیل به بحث نتایج، در صدف نرم تن دو کفهای، ارتباط ژن آمیلاز با میزان رشد (Prudence *et al.*, 2006)، ارتباط چند شکلی ژن parvalbumin با صفات رشد در ماهی باس دریایی آسیایی *Lates calcarifer* (Xu *et al.*, 2006)، و یا ارتباط بین چند شکلیهای ژن Hsp70 با مقاومت در برابر ویروسها در *Litopenaeus vannamei* (Zeng *et al.*, 2008) مثالهایی از ارتباطات مشاهده شده بین SNPs و فنوتیپها در گونه های آبری هستند که فلسفه استفاده از این ابزار را اثبات می کند.

جدول ۱- تجزیه واریانس بین ژنوتیپهای مختلف مشاهده شده و صفات رشد اندازه گیری شده در ژن کاتاپسین (CTSL) ژنوتیپ شده در جمعیت میگو ببری

ژنوتیپ	ماه اول پرورش			ماه دوم پرورش			ماه سوم پرورش		
	وزن بدن	طول بدن	عرض بدن	وزن بدن	طول بدن	عرض بدن	وزن بدن	طول بدن	عرض بدن
CC	۲۷۶/۷۵±۱/۷۰ ^b	۳۵/۳۹±۱/۴۶ ^b	۳۹/۳۹±۱/۰۰ ^b	۵۷۲/۲۳±۱/۳۸ ^b	۴۶/۳۴±۱/۸۰ ^b	۴۱/۰۵±۱/۵۶ ^b	۸۹۶/۰۱±۱/۹۵ ^b	۵۷/۱۰±۲/۴۰ ^b	۵۲/۷۰±۲/۷۰ ^b
CG	۲۷۵/۳۸±۱/۸۴ ^b	۳۵/۷۰±۱/۳۹ ^b	۳۰/۳۹±۱/۰۵ ^{ab}	۵۷۲/۴۳±۱/۵۸ ^b	۴۶/۱۲±۱/۶۴ ^b	۴۰/۷۷±۱/۵۱ ^b	۸۹۶/۰۷±۱/۷۵ ^b	۵۷/۳۱±۲/۲۱ ^b	۵۲/۵۷±۲/۴۹ ^b
GG	۲۸۰/۹۳±۱/۶۶ ^a	۳۷/۳۳±۰/۹۱ ^a	۳۰/۳۰±۱/۲۳ ^{ab}	۵۷۵/۲۷±۱/۰۷ ^a	۴۸/۹۷±۰/۴۲ ^a	۴۳/۲۰±۰/۸۵ ^a	۹۰۰/۸۰±۲/۲۹ ^a	۵۹/۵۳±۱/۴۳ ^a	۵۵/۱۳±۰/۸۶ ^a

وزن بدن بر حسب میلی گرم و ابعاد بر اساس میلی متر آورده شده است

a, b سطح معنی دار بودن در سطح ۰/۰۵ هستند. مقادیری که با حروف مشابه نشان داده شده اند معنی دار نیستند

۱ و ۲ و ۳ ماه متوسط دوره زندگی پرورش میگوهای پرورشی است.

نپاوندی و همکاران
در پژوهش حاضر، وجود چندشکلی نوکلئوتیدی ژن CTSL در میگوی ببری *Penaeus monodon* را به روشنی شناسایی شد. در موافقت با بررسیهای مشابه پیشین توسط Glenn et al. (1995)، یافته‌های این تحقیق نشان داد که جهش C681G یک محل پالیندرومیک جدیدی را در آلل وحشی در اینترون شماره سه در ژن CTSL ایجاد می‌کند. تجزیه و تحلیل RFLP با استفاده از آنزیم محدود کننده *PvuII* به ترتیب به ایجاد قطعات مختلف در ژنوتیپ‌های CC، CG، و ژنوتیپ‌های با توالی‌های ۰/۷۷، ۰/۱۷ و ۰/۰۶ منجر شد. مشخص شد که صفت رشد به ژنوتیپ ژن CTSL مرتبط بود. اختلاف مشاهده شده در میزان رشد و مقدار چندشکلی در بین *P. monodon* و سایر گونه‌ها ممکن است مربوط به ترکیب ژنتیکی متفاوت، تطابق ژنی میگو، انتخاب طبیعی، تاریخچه گونه‌ها، انتخاب مصنوعی، مهاجرت و جهش باشد. ژنوتیپ GG بطور معنی‌داری ارزش بیشتری برای وزن بدن، اندازه گیری‌های زیست‌سنجی بیان کرد. این ژنوتیپ را می‌توان به‌عنوان ژنوتیپ مطلوب تری برای راندمان رشد در صنعت آبی-پروری پیشنهاد کرد.

جمع‌بندی مطالعات پیشین مشابه هم در مطالعات مولکولی معماری صفات رشد مورد بررسی قرار گرفت و به عنوان مثال Marti و همکاران (۲۰۱۰) ارتباط ال C در ژن گیرنده هیدروکسی ترپتامین و میگوهای اسپانیایی را مورد بررسی قرارداد. Xi-Lian و همکاران (۲۰۱۱) ارتباط الگوی ژنوتیپی CC از نشانگر PCR-SSCP در ژن Molt Inhibiting hormone در میگوهای کشور چین و صفات وزن زنده بدن را مورد بررسی قرار دادند. Nguyen و همکاران (۲۰۱۰) ارتباط جهش‌های شناسایی شده از تکنیک توالی‌یابی ژن اکتین را با میگوهای کشور ویتنام ارزیابی نمود. Glen و همکاران (۲۰۰۵) در میگوهای کشور آمریکا ارتباط جهش‌های ژن کاتاپسین و خصوصیات رشد را مورد بررسی قراردادند و در نهایت پژوهش Chao Wang و همکاران (۲۰۱۲) ارتباط جهش‌های شناسایی شده در ژن Sulfotransferase و صفات رشد را به چالش کشید.

از محدودیتهای موجود در پژوهش حاضر می‌توان به اندازه موثر جمعیت کم، تعیین ژنوتیپ صرفاً یک ژن، بررسی فقط یک منطقه از ژن کاندید کاتاپسین را اشاره کرد که وجود بودجه محدود و زمان کوتاه انجام علت تحمیل این تنگنا بود لذا ضمن اینکه پیام این تحقیق ژنوتیپ GG در سطح یک درصد خصوصیات رشدی بالاتری را نسبت به ژنوتیپ‌های دیگر نشان داد. شاید بتوان از نتایج تحقیق حاضر در جهت طراحی برنامه‌های اصلاح نژادی و پرورش میگو باشد برای تکمیل و تحقیقات آتی پیشنهاد می‌شود که از فناوری‌های بروز موجود مانند توالی‌یابی کل‌زئوم و چیپ‌های چند صد هزار اسنتیپ برای تعیین ژنوتیپ استفاده نمود.

تشکر و قدردانی

نویسندگان این پژوهش بر خود فرض می‌دانند که از کمک‌های مالی تأمین شده از سوی وزارت آموزش عالی مالزی برای تأمین و دانشگاه پوترا، مالزی برای تأمین امکانات پژوهش و کمک فنی تشکر نمایند.

- Azliya, B., 2009. Study on the effect of different sizes and the quality of the tiger prawns (*Penaeus monodon*) dried using freeze dryerm, Faculty of Chemical & Natural Resources Engineering University Malaysia Pahang.
- Benzie, J., Kenway, M, Trott, L., 1996. Estimates for the heritability of size in juvenile *Penaeus monodon* prawns from halfsib matings, *Aquaculture* 152:49-53.
- Bindhu, P., 2000. Population genetic structure of the marine penaeid prawn - *Penaeus indicus* H. Milne Edwards, 1837. Ph.D Thesis. 87p. Cochin University of Science and Technology, Kochi.
- Bocking, D., Dirksen, H., Keller, R., 2002. The crustacean neuropeptides of the CHH/MIH/GIH family: structures and biological activities. In: Wiese, K. (Ed.), *The(Lates calcarifer)*, *Animal Genetics* 37, 266–268.
- FAO, 2010. Species Fact Sheets: *Penaeus monodon* (Fabricius,1798)". FAO species Identification and data programme. FAO/www.fao.org.
- Glenn, K.L., grapes, L., Suwanasopee, T., Harris, D.L., Li Y., Wilson K., Rothschild M.F., 2005. SNP analysis of alpha-AMY and CTSL genes in *Litopenaeus vannamei* and *Penaeus monodon* shrimp, *Anim Genet* 36, 235-236.
- Hertzel, D., Crocos P.J, Davis GP, Moore SS, Preston N., 1997. Response to selection for growth in the Kuruma prawn, *Penaeus japonicus*. An abstract of the sixth international symposium on genetics in aquaculture, 24-28 June, Institute of Aquaculture, University of Stirling, Scotland.
- Hulata, G., 2001. Genetic manipulations in aquaculture: a review of stock improvement by classical and modern technologies. *Genetica* 111, 155–173.
- Le Boulay C., Van Wormhoudt A. and Sellos, D., 1996. Cloning expression of cathepsin L-like proteinases in the hepatopancreas f the shrimp *Penaeus vannamei* during the intermolt cycle, *Journal of Comparative Physiology* 166, 310–8.
- Marti, M., Onteru, Z. Q. Du and Rothschild, M., 2010. Short communication. SNP analyses of the 5HT1R and STAT genes in Pacific white shrimp, *Litopenaeus vannamei*, *Spanish Journal of Agricultural Research* 8(1), 53-55.
- Nahavandi, R., S. M. Nurul Amin, Md. Shater Zakaria and Mariana Nor Shamsudin, 2010. Growth and Length-Weight Relationship of *Penaeus monodon* (Fabricius) Cultured in Artificial Sea Water. *Research Journal of Fisheries and Hydrobiology*, 5(1): 52-55.
- Nguyen-Minh, T., Andrew, C., Peter B. Mather, Yutao-Li, R., Lyons E., 2011. Single nucleotide polymorphisms in the actin and crustacean hyperglycemic hormone genes and their correlation

with individual growth performance in giant freshwater prawn *Macrobrachium rosenbergii*.

Aquaculture 301 7–15.

Xi-Lian Li , Jing-Jing Xin , Ting-Ting Feng and Xiao-Lin Liu. 2010. Single Nucleotide Polymorphism Discovery of Molt Inhibiting hormone Gene 3 Exons and its Association with Growth Traits in White Shrimp (*Litopenaeus vannamei*).*Journal of Animal and Veterinary Advances* (10)21: 2856-2858.

Xu, Y.X., Zhu, Z.Y., Lo, L.C., Wang, C.M., Lin, G., Feng, F., Yue, G.H., 2006. Characterization of two parvalbumin genes and their association with growth traits in Asian seabass *Crustacean Nervous System*, Springer, Berlin, pp. 84–97.

Yu, M., Cheung., Rothschild, M.F., 2006. SNP analysis of moulting genes in *Peneaus monodon* and *Litopenaeus vannamei* shrimp,*Anim Breed Archives* 4,411-412.